

od očeta nalog obiskati papeža Leona XIII. v Rimu. Tukaj se je mudil in papeža obiskal tudi ruski princ Pavel. — Srbski kralj Milan grozovito ravna z ugrabljenimi vstaši. Zaporredom jih da obsoditi in takoj ustreliti. Ta grozovita naglica se nikder ne odobrava. — Egipčani so bili zopet tepeni. Od Suakima ob Rudečem morji odposlali so 5 bataljonov proti zamorskemu preroku in kralju Mahdiju. Ti so bili pa kmalu zajeti in posekani, le 50 mož je všlo zapustivši kanono, katero so imeli seboj. Sedaj se uže Angleži bojijo za Egipt in peljajo 5 regimentov iz Indije po morji Egipčanom v pomoč. — Kitajci so v Kantonu začeli Kristjane in sploh Evropece preganjati in so razdrli katoliško cerkvico v mestu. V Tonkingu so zopet Francoze napali pa so bili vselej tepeni. Sedaj dobijo Francozi baje kmalu toliko pomoči z doma, da bodo sami mogli napadati sovražnika.

Za poduk in kratek čas.

Slovenski kmet 1000 let pod nemškim gospodstvom.

IV. Bilo je l. 1515, ko se kmetje okolo Brežic do Celja in Konjic vzdignejo zoper nemško gospodo. Srditost je morala velika biti. Nemški gospodje so namreč pravili: kmet naj z voli seno žre in se naj z njimi ravna kakor z osli. Kmetje pa so tirjali „staro pravdo“, t. j. stare pravice nazaj. Navrelo jih je na tisoče pa so bili razkropljeni, nekateri ubiti, drugi pa k cesarju v Augsburg poslani. Cesar jih prijazen sprejme in opominja, naj bodo mirni, pravice se jim priznajo. Ker pa cesar zaradi vojske z Benečani ni utegnil priti na Štajersko, menili so kmetje, da grajščaki cesarja zadržavajo. Na to se jih vzdigne 80.000 in od Brežic do Celja, Konjic in Lipnice gradove razdirajo, grajščake kolejo, da je bila strah in groza. Naposled prilomastijo vojniki in grajščaki nad nje pod vodstvom Sigmunda Ditrichsteina in Jurija Herbersteina ter jih blizu Ptuja razbijejo. Mnogo jih potolčejo na drevje obesijo, 136 v Gradec odženejo in tam obesijo. Nemški grajščaki so se potem še dolgo rogali slovenskemu kmetu in se hvalili v robatej pesmi, kakor so jih umarjali:

gar maniger ward erstochen

auf der bauren seyt,

in klainer zeit.

Stara prauda!

sy haben die schantz verloren,

man hat sy trucken geschoren

Leuhkup, leuhkup uvoga gmajna,

durch ihr falsch sinn und arglist

erhangen und auch gespist.

L. 1513 vzdignejo pa se hrvatski kmetje v Zagorji zoper grajščake. Rajši stokrat umreti,

pravijo, kakor više tlako delati. Vodja jim je pogumni Matija Gubec iz Stubice pa prebrisani Ilija Gregorič od Brdovec. Slednji se obrne kraj Save na Kranjsko in Štajersko, pri Sevnici ukrene v Planino. Tukaj pa izve, da je njegov kranjski oddelek vsled izdajstva od Uskokov in od kranjskih grajščakov pod grofom Thurnom posekan blizu Krškega. To preplaši tudi njegove pristaše in zato se obrne proti Hrvatskemu nazaj, da se združi z Gubcem. Toda blizu Pilštana ga dohiti nemški grof Schrattenbach in razprši kmete ali jih pobije. Ilija beži v Bizelske gorice, kder ima ženo in otroke skrite, v naglici vzame od njih slovo in skuša uiti na Turško pa uže blizu Samobora je ugrabljen, na Dunaj in v Zagreb odpeljan in umorjen. Tukaj je tudi uže pred njim Matija Gubec, kmetijski kralj, storil grozno smrt. Premagan od grajščakov in ugrabljen bil je v Zagreb odgnan in tukaj na razbeljen, žareč železni tron posajen in z razbeljeno žarečo železno krono kronan, da je v strašnih mukah dušo izdehnal. Tako je delala nemška in magjarska gospoda s slovenskim kmetom, skoro še huje kakor Judje s Kristusom.

Vkljub temu pa se je gospodstvo grajščakov polagoma rušilo in osoda kmetova izboljšavala, to pa največ s pomočjo vladarjev iz Habsburške hiše. Tako je cesar Karl VI. dovolil kmetom l. 1713 tobak saditi in prodavati in ves dobiček za se porabiti. Še huje djalo je grajščakom cesarjevo dovoljenje koruzo saditi, ki je desetina prosta bila. Ljudje so kmalu zapazili, kam cesar meri, in so začeli prav marljivo saditi in sejati koruzo. Jednako tudi krompir, ki je tudi bil davštine prost. L. 1728 je isti cesar proglasil desetinski patent in precej uredil sitno pobiranje desetine. Še več je storila Marija Terezija.

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 50. Nemškutar pride v gostilnico ter vpraša, če so „frava“ zdravi? Natakrica ga prav ne razume in misli, da vpraša, če je krava zdrava. Zato mu reče: krava je zdrava pa gospa so bolni!

Razne stvari.

(Hudo zbolel) je naš poslanec g. Miha Herman v Gradci.

(Načelnika) okrajnemu zastopu konjiškemu volijo 18. t. m. Upamo, da takrat nobeden slovenski mož v stran ne potegne, ampak stori svojo narodno dolžnost. Slovenci zbirajo se 18. t. m. v gosp. Druškovičevj gostilni ob 1. uri popoldne.

(Divja strelca) sta imela pri sv. Marjeti na Dravskem polju le jedno puško pa skrito. Mladi Klauž jo hoče izvleči, puška se sproži in Klauž se zvrne mrtev na tla.

(Celjski okrajni zastop) zahteva za l. 1884 celih 33.555 fl. 77 kr. Dohodkov ima 4440 fl. Ostalih 29.415 fl. 77 kr. navrže davkeplačevalcem kot 23 % okrajno doklado na direktni davek, kojega je predpisanega 128.593 fl.

(Zavoljo trtne uši) in znane rabuke v Okljukovi gorci bo 19. t. m. 53 kmetov ljudi iz brežiškega okraja stalo pred celjsko okrožno sodnijo. Ko bi uradniki in potovalni učitelj slovenski znali, ne bilo bi te nesreče.

(Sprli) so se Frankovčani s Pušenčani pri Ormoži zavoljo drv. Prvi so nasekali precej drv v občinskem gozdu. Toda Pušenski župan in nekaj Pušenčanov pride s 150 Hrvati in začnejo drva na Hrvatsko spravljati, češ, da je gozd Pušenske občine. Frankovčani tega ne dajo veljati pa so bili s sekirami napadeni in hlodi. Mart. Munda in Fr. Zorijan so ranjeni. Na to pridejo žandarji in Hrvati pobegnejo, le Filip Bristovič iz Vratna je vjet in v Ormož odpeljan.

(Tatje) so mlinarju Mlakarju v Stopšah ukradli debelo 3½ centa težko svinjo, jo zabodli, drob na drevo obesili, drugo pa razsekali in odnesli, učitelju Šilterju v Selnici ob Dravi zlato uro, Miha Čirič iz Muravec, posestniku J. Pušaku 131 fl. 4 cigani J. Glaserju pri sv. Lovrenci v puščavi mnogo obleke, zlatov, zlato uro, prstan.

(Tepeži in uboji.) V Oseku sv. Lenartskega okraja je hlapec Mih. Bolkovac ubil kmetškega sina Mat. Hebeta. Blizu Arveža so se pijanci domov gredé topli, da je Leopold Košak mrtev obležal in Jurij Peterlin hudo ranjen. Zaradi tega mora M. Cužnik 6 mesecev, Jož. Stomac 3 leta v kajho. Pri št. Jurji pod Tabrom je J. Ozebek ubil posestnika Lebarja in so tega mrtvega pobrali na repišči blizu Prekop.

(Koledar za na steno) dobijo naročniki „Slov. Gospodarja“ v g. Leonovi tiskarni po 20 kr. komad. Naslov prav dobro, praktično nastavljenemu koledarju je: Južnoštajerska viseča pratika. Bodi vsem priporočena, kateri želijo slovenskih namesto nemških pratik.

(V Pilštanji) so 3. t. m. slovesno pokopali 84letnega g. V. Čížeka. Rajni je se narodil pri št. Ilji v Slov. goricah in služboval pri sv. Lenartu, Apačah, Ljutomeru, Vrženji, sv. Benediktu, celih 43 let. Na stare dni je močno oslabil in se pobožno na smrt pripravljal. Naj počiva v miru.

(Šulvereinski prvak) Nagele ima 16. t. m. ob 3. uri popoldne v Brestenici nemško šolo v Wiesthalerjevi krčmi.

(Liberalni Slovenci) „iz dušoj in iz telesom“ so brati na oklici ptujskih možakarjev, ki so slovenske kmete lovili, pa ne dobili: M. Gassner, Ernst Eckl, A. Schneeberger, W. Pisk. Kdor ne veruje, da je to slovenska kri, ta naj vpraša Fr. Mendaša v Jurovcih, J. Ku-

harja v Puhli, A. Šoštarica pri sv. Vidu, J. Mariniča pri sv. Vrbanu, Fr. Lešnika pri sv. Janži, J. Habjaniča v Leskovci, J. Kolariča v Ptuji in M. Pernata v Mihovcih, ki so vsi v nemčurski koš hopnili. Kozlov na oklici pa je več, kakor v celim Ptuji z okrajem vred.

(Umrli) je preč. g. Matija Frič, dekan pri Velikej nedelji 64 let star.

(Svičinska fara) je za popravo cerkve prejela 200 fl. od cesarice Marije Ane.

(Javno zahvalo) izreka Anton Ornik, šolski vodja pri sv. Ani v Slov. goricah slavnemu društvu sv. Mohorskemu za darovanih 50 knjig.

(Za sv. misijon) ki so ga obhajali č. g. Doljak, jezuit od 29. novembra do 6. decembra t. l. pri sv. Martinu v Rožnej dolini, pa č. g. župniku izrekajo za prirejeno duhovno veselje najprisrčnejšo zahvalo Jan. Smodej, župan, Janez Podjavaršek, svetovalec, Janez Cigelšek, odbornik.

(Propal) je v Šicah sv. Lenartskega okraja nemškutar Efferl in njegovi pomagači. V srenjski zastop so izvoljeni sami narodnjaki: Franc Belec, predstojnik, Simon Lorber, Gašpar Lorenčič, svetovalec. Slava!

(V Celji) bode kat. podporno društvo obhajalo v nedeljo 23. decembra božično veselico otrokom v veselje in podporo. Več prihodnjič.

(Volitve) za ptujski okrajni zastop bodo bržčas ovržene. Novine poročajo iz Gradca, da je okrajni glavar imenik velikih posestnikov sestavil na podlagi davka od 1882 namesto od l. 1883, ki je večja, in tako je odpalo mnogo volilcev.

(Častno srenjčanstvo) podelila je občina Radislavska pri Mali nedelji g. poslancu Kukovcu in župniku č. g. Božidarju Raiču zaradi njunih zaslug za narod. Slava. Živeli!

(Slabo vest) morajo vendar Slatinski in celjski nemčurji imeti, ki slovenske kmete sumničijo, da baje ti hočejo šulvereinarjem po hrvatski posvetiti. Prišel pa je preiskovalni sodnik g. Toplak in baje zaslišal 60 ljudi, kolikor nam znano, brez nemčurjem zaželenega uspeha. Vidimo toraj sad šulvereinskega rovanja, da moraj sodnije posredovati.

(Pri sv. Ilji) v Slov. goricah lovijo za šulverein ljudi in uže s tepenjem grozijo, kdor neče goldinarja in imena dati. Najhujši rogovilež je nekdo, ki misli, da „ima za ene krplice več pameti, kakor sofarmani“, ter obrekuje dopisatelja „Gospodarjevega“ S—n, pa ta mu pové, naj pazi, da na zobe ne padne.

Loterijne številke:

V Trstu 7. decembra 1883:	90, 85, 28, 81, 29
V Linci „ „	15, 31, 72, 5, 39
Budapešt „ „	45, 14, 71, 15, 75

Prihodnje sročkanje: 22. decembra 1883.